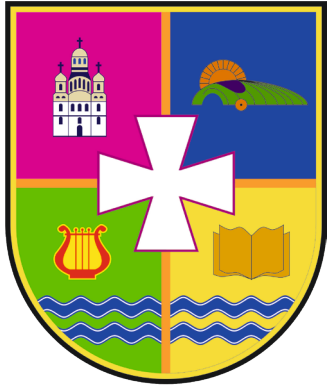

Наша громада – єдина родина

Де згода в сімействі, де мир і тишина,
Щасливі там люди, блаженна сторона.
І.П. Котляревський.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА ПРО ЖИТТЯ НАШОГО КРАЮ №2 (103) 28 СІЧНЯ 2022 РОКУ

Єдність дій та соборність душ

У Білоцерківській громаді відзначили День соборності

Ми живемо в непростий час. На Сході країни восьмий рік іде війна, Росія демонстративно брзгає зброєю та готує провокації, конфлікт між двома світовими військовими блоками то слабішає, то спалахує з новою силою. В цих умовах українцям як ніколи потрібні єдність та згуртованість.

Так історично склалося, що територія України тривалий час була розділена між різними державами. Українці століттями мріяли про об'єднання, про те, щоб увесь народ жив у межах однієї держави. І щоб вона була вільною, незалежною та соборною.

Останній принцип означає, що кожен громадянин усвідомлює себе важливою частиною суспільства та бере на себе відповідальність за все, що відбувається в ній.

Віковічна мрія здійснилася 1919 року

22 січня 1919 року на Софійському майдані в Києві в урочистій атмосфері відбулося проголошення Акту злуки Української Народної Республіки (УНР) і Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР).

День 22 січня було обрано не випадково: за рік до цієї події, 22 січня 1918 року, було ухвалено IV Універсал Української Центральної Ради, який проголошував незалежність УНР. Тепер же відбулося об'єднання двох республік.

Цьому передували попередні зустрічі та

домовленості між урядами обох молодих держав. Представник ЗУНР, відомий громадсько-політичний діяч, дипломат, адвокат, журналіст Лонгін Цегельський (1875–1950) у своїх спогадах писав: «Злука dokonana була вже раніше. А те, що діялося на Софійській площі дня 22 січня 1919 року, було лиш урочисте, удраматизоване та символічне ствердження її назовні, для уяви широких мас і світу».

Наступного дня Акт злуки майже одно-стайно був ратифікований Трудовим конгресом України.

На жаль, об'єднана УНР проіснувала недовго: Польська держава висунула українцям свої претензії на Східну Галичину, розпочалася польсько-українська війна. А зі Сходу Україну окупували московські більшовицькі війська...

І все ж важко переоцінити факт проголошення Акту злуки, бо він довів усім українцям, що об'єднання в єдину державу цілком реальне.

Патріотичний захід у Білоцерківському СБК

Із 1999 року в Україні щороку 22 січня відзначають офіційне свято – День соборності.

З нагоди свята 21 січня 2022 року в Білоцерківському СБК відбувся патріотичний захід під назвою «Яка ж вдалась сьогодні днина, що хочеться співати пісень! Моя соборна Україна знов зустрічає новий день».

Саме цими поетичними рядками й відкрила захід його організаторка та ведуча Наталія Лук'янець.

Далі на стор. 2

Учасники національно-патріотичного гуртка Білоцерківського ліцею.

Співають Людмила Чугуй (у центрі), Софія Нечитайло та Ірина Маюра.

Учасники святкового заходу в Білоцерківському СБК створюють карту України.

Важлива віха в історії країни

Старшокласники Білоцерківського ліцею – члени національно-патріотичного гуртка, яким керує вчитель історії Г. І. Пицjak, вирішили з'ясувати, що знають їхні односельці про події, які відбулися в Україні 22 січня 2019 року. Юні патріоти розробили перелік запитань (усього 8) та опитали кілька десятків жителів Білоцерківки. Серед них – Білоцерківський сільський голова, працівники виконавчих органів влади, ПП «БІАГР», просто випадкові перехожі.

94% респондентів правильно відповіли, що 103 роки тому відбулося об'єднання УНР і ЗУНР у єдину республіку. Трохи менше (89%) зуміли відповісти й на запитання, що таке злука. 100% правильно назвали місто, в якому відбулося проголошення Акту злуки, а 45 назвали ще й місце – Софійська площа.

Серед політичних діячів тієї доби опитані жителі Білоцерківки найчастіше називали імена Симона Петлюри, Михайла Грушевського, Володимира Винниченка. Усі вважають проголошення Акту злуки та День соборності важливою віхою в історії нашої країни.

Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко відповідає на запитання юних патріотів.

Вітаємо з перемогами

Щороку на Семенівщині, в мальовничому куточку – Дендрологічному парку загальнодержавного значення «Криворудський» (с. Крива Руда) відбувається мистецьке свято – Всеукраїнський екофестиваль «Лель».

Зазвичай він збирає близько сотні творчих колективів та окремих виконавців із усієї України. Самодіяльні артисти з нашої громади теж долучаються до фестивалю.

Цього року екофестиваль «Лель» проводили онлайн. Наприкінці 2021 року колективи практично з усіх клубних закладів Білоцерківської ТГ надіслали відео своїх виступів. Нещодавно стали відомі імена переможців.

Перше місце в номінації «Краща авторська пісня» здобув народний аматорський хоровий колектив Крас-

ногорівського СБК «Живі джерела».

У номінації «Краща народна пісня» переможцями стали одразу кілька колективів: народний аматорський фольклорний ансамбль «Яснозір'я» (Бірківський СБК), тріо «Лада» (Роки-тянський СБК) та тріо Білоцерківського СБК у складі: Валентина Кравчун, Надія Трускало і заслужений працівник культури України Василь Моспан. Друге місце в цій же номінації здобули квартет «Джерело» (Рокитянський СБК) і вокальний ансамбль «Струмо-чок» (Білоцерківський СБК).

У номінації «Краще акапельне виконання» відзначили народний аматорський фольклорний ансамбль «Горлиця» (Красногорівський СБК), у номінації «Краща естрадна пісня» – Вікторію Близнюк (теж Красногорівський СБК).

Вітаємо майстрів мистецтв із перемогами!

Єдність дій та соборність душ

Закінчення. Початок на стор. 1

Усіх жителів громади привітав із Днем соборності Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко. Він зазначив, що цей день є символом об'єднання України. День соборності засвідчує нерозривний зв'язок між усіма поколіннями борців за її волю і незалежність, демонструє перед усім світом неподільність української землі та непохитність і монолітність української нації.

До свята долучилися працівники культури та аматори народного мистецтва з різних населених пунктів громади. Вікторія Близнюк (с. Красногорівка), Наталія Пласюк (с. Балаклія), Олександр Костенко, Дарина Кваша, Діана Литвиненко, Наталія Дубина (с. Мостовіщина), заслужений працівник культури Василь Моспан, Тетяна Карашук (с. Бірки), Раїса Панасенко, Ольга Волошина (с. Поділ), Людмила Чугуй, Софія Нечитайло, Ірина Маюра (с. Огіривка), Віта Осіпова (с. Рокита), Наталія Самойлік, Надія Мацько, Оксана Коваленко, Тетяна Цикало (с. Корнієнки), Надія Трускало, вокальний ансамбль «Сюрприз» (Білоцерківський СБК) підготували пісенні виступи.

Вони гармонійно перепліталися з історичними екскурсами ведучих (Наталії Лук'янець допомагали вихованці Білоцерківського СБК, активні учасники художньої самодіяльності Настя та Володимир Положишники) та живим спілкуванням усіх присутніх на заході. Кожну пісню супроводжувало відео, в якому були вдало використані символи України й Білоцерківської ТГ, кадри з повсякденного життя нашої громади. Відео

Ланцюг єдності в Красногорівському ліцеї.

підготували Сергій Таран і Тетяна Івасценко.

Дуже вдалою та символічною була ідея відтворити карту України. Виступаючи, артисти тримали в руках паперові квітки, виготовлені з окремих фрагментів карти. Після виступу кожен прикріплював свій фрагмент дошки, тож у результаті утворилася цілісна карта України.

Завершився захід пісню єднання, яку разом виконали всі учасники концерту. Після цього артисти й глядачі взялися за руки та утворили ланцюг (точніше, коло) єднання.

Уперше українці створили живий ланцюг єднання 21 січня 1990 року. Тоді за руки взялися мільйони людей, з'єднавши Івано-Франківськ, Львів і Київ. Довжина ланцюга перевищувала 770 км! Відтоді в День соборності українці в багатьох містах і селах утворюють живі ланцюги, які

символізують єдність усього народу.

Школярів виховують патріотами

Відзначили День соборності й навчальні заклади громади. У кожному напередодні відбулася ціла низка різноманітних патріотично-виховних заходів. Розповімо про деякі з них.

У Красногорівському ліцеї молодші школярі створювали тематичні малюнки, учні 5—8 класів брали участь у інтегрованій гри-вікторині «З Україною в серці», а старшокласники — у виховному заході «Соборність України — основа державності». Навіть чемпіонат ліцею з баскетболу, який відбувся 21 січня, присвятили Дню соборності.

У Білоцерківському ліцеї того ж дня учні та вчителі утворили вже традиційний живий ланцюг єдності. Усі класоводи провели тематичні бесіди

День соборності в Мостовіщинській гімназії.

з учнями. Крім того, старшокласники відвідали захід у будинку культури. Туди вони прийшли патріотичною колоною з державними прапорами. Ще одну патріотичну ходу з прапором учасники національно-патріотичного гуртка (керівник Г. І. Пицяк) організували наступного дня, безпосередньо в День соборності.

Педагоги Мостовіщинської гімназії 21 січня провели для молодших школярів вікторину «Цікавинки про Україну». Учні 6—9 класів переглянули відео «Свято Злуки», «День соборності». Протягом дня у класах працювала фотобуфет. На вулиці провели флешмоб «Ми соборні, ми єдині, бо живемо в Україні», а також утворили ланцюг єдності. Особливо видовишною була мить, коли учні винесли жовтий і блакитний шматки тканини та поєднали їх, створивши державний прапор.

«Заходи, проведені цього дня,

подарували розуміння, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти великої мети — побудови вільної, духовно багатой України, якою пишатимуться наші нащадки», — говорить директор гімназії О. Г. Нетяга.

...Сьогодні Українська держава перебуває в ситуації, схожій із тією, що виникла 1919 року. Як і в той далекий час, має місце різна орієнтація в українському суспільстві: на Європу й на Росію. Зовнішня агресія РФ подібна тодішній більшовицькій. А протиріччя в політикумі України, неможливість лідерів діяти згоди лише загострюють ситуацію. Саме тому ідея соборності залишається актуальною для українців. Саме тому відзначення Дня соборності відіграє важливу роль у патріотичному вихованні молоді.

Зінаїда МАТЯШОВА.

П'яте місце в області

Фонд «Регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу» оновив щорічний рейтинг інституційної спроможності й сталого розвитку громад Полтавської області. Їх оцінювали за 40 критеріями. Білоцерківська територіальна громада посіла 5 місце серед громад із чисельністю населення до 150 тисяч.

Шановні земляки, всі небайдужі!

У сім'ї колишньої директорки Рокитянської школи Педан Галини Данилівни трапилася біда: її донька Люда бореться з онкозахворюванням і потребує подальшого лікування у Києві. Фінансово сім'я Галини Данилівни виснажена попередньою терапією.

Просимо всіх небаждужих підтримати родину в скрутний час та допомогти матеріально.

Картка ПриватБанку для перерахування коштів:

4149 6293 9777 2757 —

Чуприна Людмила Анатоліївна.

Довідки за тел. 0663167106.

З любов'ю до малої батьківщини

У Красногорівському ліцеї відбулася презентація книги **Володимира Пилиповича та Людмили Маїківни Біруків «Моє село — живе і буде жити! Історія села Красногорівки Полтавської області в документах, фактах, спогадах»**.

Десятикласники спілкувалися з одним із авторів книги про нашу рідну Красногорівку, вчителем ліцею Володимиром Пилиповичем Біруком та вчителькою початкових класів Аллою Іванівною Стеценко, яка є справжньою патріоткою села, збирачкою і пропагандисткою українських народних традицій. Ініціювала зустріч учителька української мови та літератури Юлія Балюк.

Розпочався урок із декламації учнями віршів про Красногорівку, оспівану в поезіях наших талановитих земляків Володимира Бодні, Тетяни Домошенко, Алли Стеценко. Після цього учні ознайомилися з кни-

Учасники презентації після заходу.

гою. Володимир Пилипович розповів старшокласникам про те, як створювалася книга, як він збирав та систематизував матеріал. Наголосив, що

до книги увійшов матеріал, зібраний учнями школи попередніх років, які працювали над проектами «Вулиці мого села», «Наші відомі випускни-

ки» та «Наші земляки — учасники АТО». Інтерв'ю в автора взяла наша юна журналістка, учениця 10 класу Жена Тур, яка має посвідчення Миргородської станції юних техніків.

Алла Іванівна цікаво й захоплююче здійснила віртуальну подорож розділом «Школа». Слухачі поринули в історію розвитку і перебудови закладу. Уважно слухали про традиції школи, про відомих випускників, про те, як раніше проводилися уроки, чим захоплювалися діти, як проводили вільний час.

У наш час, коли щороку з карти України зникають села та хутори, ця зустріч була актуальною і необхідною. Дякуємо авторам і всім, хто брав участь у створенні книги. Це потрібно для наступних поколінь. Любіть свою маленьку батьківщину!

Вікторія ОМЕЛИЧ,
заступник директора ліцею з виховної роботи.

Зверніть увагу

Послуга «Малютко»

«Малютко» — комплексна послуга для батьків новонароджених. За однією заявою, поданою онлайн, можна зареєструвати народження дитини та отримати до 9-ти державних послуг від різних органів влади, потрібних при народженні дитини.

Реєстрація народження за допомогою «Малютко» — це:

Зручно. За допомогою «Малютко» можна замовити всі потрібні послуги для немовляти в зручний час та в зручному місці. До електронної заяви потрібно лише внести дані про маму, тата й дитину, а навпроти послуги, яку хочете отримати, поставити галочку.

Сучасно. Заяву «Малютко» можна подати онлайн на порталі Дія. Більше не потрібно десяти різних заяв, не потрібно робити ксерокопії документів та стояти у чергах.

Швидко. Орієнтовний час заповнення заяви «Малютко» — 20—30 хвилин, реєстрація народження відбувається протягом 1 робочого дня.

Безпечно. Подана онлайн заява «Малютко» допомагає не тільки заощадити час, а й не піддавати ризику своє здоров'я та здоров'я родини у період поширення Covid-19.

За допомогою «Малютко» можна замовити 9 послуг, потрібних при народженні дитини. **Дві з них є базовими (обов'язковими), сім надаються на вибір батьків.**

Базові послуги:

- державна реєстрація народження. Ви отримаєте свідоцтво про народження дитини;
- визначення походження дитини. У свідоцтві про народження буде вказана інформація про матір та батька малюка.

Зверніть увагу! Оскільки державна реєстрація народження є базовою (обов'язковою) послугою, «Малютко» можуть замовити лише ті батьки, які ще не отримали свідоцтва про народження дитини.

Послуги на вибір:

- призначення допомоги при народженні;
- реєстрація в Державному реєстрі фізичних осіб-платників податків. Номер платника податків дитини вноситься до свідоцтва про народження;
- присвоєння дитині унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (УНЗР). Номер вноситься до свідоцтва про народження;
- визначення належності дитини до громадянства України. Послуга надається автоматично лише якщо замовлено послугу з присвоєння дитині УНЗР;
- реєстрація місця проживання дитини. Зареєструвати місце проживання дитини потрібно протягом

трьох місяців із дня її народження.

Дитина віком до 14 років може бути зареєстрована лише за місцем проживання батьків (або одного з них);

- призначення допомоги багатодітним сім'ям;
- внесення інформації про дитину до Реєстру пацієнтів. Це пришвидшить час підписання декларації з педіатром або сімейним лікарем, адже вся інформація про дитину вже буде у Реєстрі;
- оформлення посвідчень батьків та дитини з багатодітної сім'ї.

Щоб замовити комплексну послугу «Малютко онлайн», вам будуть потрібні:

- **номер медичного висновку про народження.** Медичний висновок є заміною паперового медичного свідоцтва про народження (форма 103/о) та видається лікарем у пологовому будинку. Номер медичного висновку надсилається матері дитини у смс (додатково лікар може видати роздруковану інформаційну довідку).
- **Певірте, чи видає ваш пологовий будинок медичні висновки про народження.**
- **кваліфікований електронний підпис.** Отримати підпис можна онлайн у Приват24 або офлайн у одному з акредитованих центрів сертифікації ключів.

Замовити комплексну послугу «Малютко» можна, якщо:

- ви ще не отримали свідоцтво про народження дитини;
- матір та батько дитини є громадянами України;
- дитина народилась у медичному закладі;
- у пологовому будинку було видано медичний висновок про народження;
- шлюб між батьком та матір'ю було укладено в Україні.

Замовити послугу «Малютко» офлайн за допомогою адміністратора можна у пологовому будинку (до виписки), ЦНАП або відділі ДРАЦС.

Також може знадобитися:

- **письмова згода одного з батьків** щодо присвоєння дитині прізвища (обов'язково нотаріально посвідчена), якщо батьки мають різні прізвища і заяву подає один із них;
- **письмова згода другого з батьків** щодо реєстрації народженої дитини з одним із них (обов'язково нотаріально посвідчена), якщо батьки зареєстровані за різними адресами і заяву подає один із них.

Марія МОШКІВСЬКА,
керівник ЦНАП.

Виконком Білоцерківської сільської ради та ветеранська організація глибоко сумують за приводу смерті жителя с. Красногорівка, учасниці війни, ветерана праці **КУЧЕР Катерини Іванівни;**

жительки с. Балаклія, учасниці війни, ветерана праці **ШИПОШІ Олександри Іванівни;**

жителя с. Коноплянка, дитини війни, ветерана праці **ЛЕВЧЕНКА Віктора Михайловича;**

жителя с. Рокита **ОЛІЙНИКА Івана Миколайовича**

і висловлюють співчуття рідним і близьким покійних.

На шляху до здорової нації

Українські школи, як відомо, переходять на нові норми харчування.

Так, із 1 січня 2022 року запроваджується нове шкільне меню. Його приблизний склад розробив відомий український кухар Євген Клопотенко, який запропонував 160 різноманітних страв і вдало поєднав їх (перше, друге, третє). Меню Клопотенка містить багато страв із молочних продуктів і риби, а також різноманітні салати із свіжих овочів, у зимовий період — страви із заморожених овочів, злакових, свіжі фрукти (яблука, апельсини, мандарини) та ягоди. Замість свинини та яловичини кухар радить використовувати курятину.

Навчальні заклади можуть скористатися готовим меню або ж розробити своє. Однак воно має враховувати базові принципи харчування школярів: 75% їжі має бути рослинного походження; картопля як окрема страва — не частіше, ніж двічі на тиждень; м'ясні страви слід комбінувати з овочевими; при цьому — жодних консервів, ковбас та сосисок, менше хліба на один прийом їжі і т. д.

Здавалося б, українці мають радіти, що їхні діти споживатимуть корисну їжу. Проте нове шкільне меню, як і всі новації, впроваджується досить болісно. У соцмережах чимало батьків обурюються, що їхні чада змушені обходитися без улюбленої випічки, солодощів тощо. Не бракує й опонентів, які зауважують: якщо вдома дітей привчили їсти здебільшого бутерброди з ковбасою та майонезом, то їм, звісно, важко звикнути до здорової їжі в школі...

Процедури закупівлі ще тривають

Навчальні заклади нашої громади поки що не перейшли на новий раціон і послугуються тим меню, яке було розроблене та затверджене напередодні нового навчального року.

— У ньому немає консервів, ковбас та сосисок — від них ми давно відмовилися — пояснює начальниця відділу освіти, молоді та спорту Л. В. Акименко. — Однак щоб готувати страви нового меню за новими технологічними картками, потрібно змінити кількість та асортимент харчових продуктів. Відповідно до чинного законодавства ми маємо оголосити та провести процедуру закупівлі необхідних продуктів. На жаль, поки що вдалося провести тендерні закупівлі лише на окремі види продуктів (картоплю, масло тощо). На деякі процедури закупівлі не подав заявку жоден учасник, тому вони вважаються такими, що не відбулися. Тепер доводиться оголошувати їх повторно, а це потребує додаткового часу.

Людмила Володимирівна розповідає, що деякі постачальники, які раніше забезпечували шкільні їдальні харчами, відмовляються від участі в тендерах. Чому так відбувається, сказати важко. Вочевидь, підприємці не наважуються укладати довгострокові угоди за фіксованими цінами, коли ЗМІ навівпередки лякають суспільство тотальним подорожчанням усього на світі: працювати на збиток ніхто не хоче.

Цукор приносять із дому

Та як би там не було, незабаром усі шкільні їдальні годуватимуть учнів по-новому. І готуватимуть страви (як традиційні, так і незвичні для багатьох) за новими рецептами. У них зокрема зменшено кількість солі та цукру в 2–2,5 рази. Чи їстимуть їх діти?

Принагідно додамо, що деякі новації в шкільному раціоні з'явилися вже 1 вересня 2021 року. Наприклад, тепер у чай, компот, какао та інші напої не додають цукру. Деякі діти пахли не погоджуються їх пити й залишають на столі недоторканими.

— Є діти, які з дому приносять цукор (наприклад, у стікерах) та додають його в чай. Бо звикли пити його лише солодким. Не знаю, що буде, коли в молочних кашах чи запіканках зменшать кількість

цукру. Старшокласники заявляють, що взагалі не відвідуватимуть шкільну їдальню, — скаржиться директорка Красногорівського ліцею Л. С. Каленіченко.

— Дітям бракує корисної їжі, — стверджує її колега, директорка Рокитянського ліцею Н. В. Борблик. — Чимало сучасних людей цінують свій час, тож харчуються ковбасою, напівфабрикатами, магазинною випічкою тощо. Звісно, таку їжу можна швидко приготувати, вона, як правило, смачна, але містить у надлишку сіль, цукор та різні «єшки» — підсилювачі смаку, консерванти... Усі ці продукти дуже шкідливі, особливо для дитячого організму. Тому я схвально сприймаю запровадження нового шкільного меню, адже ця ініціатива заради здоров'я дітей.

— Деякі складові меню Є. Клопотенка кухарі нашого закладу запроваджували й раніше, передовсім у пришкольних таборах, — розповідає директорка Бірківської гімназії О. Д. Товкач. — Коли вони готували окремі страви за рецептами Клопотенка, діти залюбки їх їли. Знаю, що така практика є й у Красногорівці.

Головна проблема — переконати батьків

— Мені в цілому подобається нове меню, — продовжує Ольга Дмитрівна. — Добре, що воно передбачає багато свіжих фруктів, овочеві салати, а також корисні трав'яні чаї: з мелісою, м'ятою тощо. Проте як на мене, у стравах забагато приправ: розмарин, кардамон... Не всі полюбують їхній специфічний смак.

Повністю згодна, що зменшення кількості солі й цукру піде на користь дітям, однак вважаю, що неправильно так різко відмовлятися від звичного смаку страв. Коли 1 вересня кухарі перестали солодити напої, декотрі наші учні відмовилися їсти пили. Декотрі приносять із собою цукор, який дають їм батьки. Тобто самі ж батьки заохочують дітей споживати цукор у надлишку! Є й такі батьки, які обурюються та заявляють: «Що, громада не може купити мішок цукру, щоб діти їли його у школі?»

Вони не розуміють, що справа не в грошах, а в здоров'ї дітей. Тому вважаю, що спочатку треба було переконати батьків, а вже потім змінювати раціон. Я працюю директором понад 20 років і бачу, як із року в рік погіршується здоров'я школярів. Дуже багато дітей мають купу хронічних захворювань, страждають від ожиріння. І не останню роль у цьому відіграє харчування. Шкода, що не всі дорослі це розуміють: школа не зможе виправити батьківських помилок, якщо в самій сім'ї відсутнє здорове харчування.

Директорка Білоцерківського ліцею В. В. Городнича погоджується, що з батьками треба проводити роз'яснювальну роботу.

— Ми плануємо найближчим часом провести опитування батьків із приводу шкільного харчування і вже розробили відповідні анкети, — розповідає вона. — Вже маємо подібну практику: проводили опитування батьків на початку вересня. У кінці січня заплановано проведення онлайн-конференції з мамами й татами, вона стосуватиметься ЗНО та харчування.

Ми постійно приділяємо увагу харчуванню учнів, залучаємо до обговорення їхніх батьків. Так, класні керівники у групах щодня повідомляють батьків про меню в їдальні.

Вікторія Василівна розповідає, що кілька років тому у закладі навчалася дитина-алергік. Алергійні прояви в неї викликали всі молочні продукти, овочі й фрукти червоного кольору та ще ціла низка інших харчів. Кухарі постійно контактували з мамою дівчинки, вона говорила, що дитині можна їсти, а що — ні. При

Такий вигляд має нове шкільне меню, розроблене Є. Клопотенком.

потребі для неї окремо готували безпечні страви. Можливо, вони були не надто смачні, але дитина звикла до їхнього смаку й не вередувала.

В. В. Городнича переконана, що родина, батьки відіграють вирішальну роль у формуванні харчових звичок. Водночас зазначає, що проводити просвітницьку роботу серед батьків іноді набагато важче, ніж серед учнів.

— Боляче дивитися, як діти їдять чипси, сухарики, п'ють кока-колу. Батьки знають про це, але не забороняють своїм чадам вживати шкідливу їжу. То невже краще їсти чипси, ніж пити какао без цукру? — дивується директорка.

Як сформувати харчові звички

Факівці запевняють, що їжа викликає певну залежність, чимось схожу на алкогольну чи наркотичну. Коли людина часто їсть якусь їжу й отримує від цього задоволення, в неї формується своєрідна залежність: їй усе частіше хочеться знову відчутти цей смак.

Погодьтеся: коли ви голодні, то в уяві мимоволі виникають тарілка ароматного борщу з хмаринкою білої сметани посередині, підсмажена курочка з хрумкою шкоринкою чи рум'яний пиріжок. Однак у голодній італійці зовсім інші асоціації: ризото, піца чи салат капрезе. А ось папуаси з острова Гвінея не мріють ні про борщ, ні про піцу: їм більше смакують смажені личинки комах — те, що українці сприймають як гідоту. І все тому, що вони звикли саме до такої їжі!

До речі, цукор викликає особливу стійку харчову залежність. Науковці пояснюють це тим, що патогенні мікроорганізми, які живуть у нашому кишківнику, харчуються переважно цим солодким продуктом.

...У тілі дорослої людини налічується близько 2 кг різних мікроорганізмів. Умовно їх можна поділити на дві групи: «погані» й «хороші». Останні беруть участь у процесах ферментації й формують захисні сили нашого організму — імунітет. Між «поганими» й «хорошими» мікроорганізмами постійно триває боротьба, причому з перемінним успіхом.

Не надто багато людей цікавиться, яка їжа буде для них корисною, а яка лише зашкодить. Непереборне бажання з'їсти щось солоденьке — це не потреба нашого організму, а вимога «поганих» мікробів, які відчувають голод та за допомогою нервових імпульсів шлють сигнал у головний мозок.

Кожна людина вважає себе господарем свого тіла. При цьому ті, хто орієнтуються лише на свої смакові відчуття, йдуть на повідку у своїх харчових забаганок, навіть не підозрюють, що це мікроби управляють ними.

Чим більше ви їстимете солодке, тим більшою ставатиме колонія патогенів усередині вашого тіла, яка потребуватиме все більше й більше солодкої їжі. Якщо ж відмовитися від солодкого чи хоча би обмежити його споживання, це сприятиме відновленню корисної мікрофлори.

Вибір є. Та чи є бажання?

Змінювати звички нелегко, але цілком реально, якщо є таке бажання. Озирніться навкруги, розпитайте лікарів, погугліть в Інтернеті, соцмережах — і ви знайдете чимало людей, які поділяться позитивним

Принципи харчування

Близько 75 відсотків вибраної їжі повинні бути продуктами рослинного походження.

Картопля з окремої страви пропонується не більше двох разів на тиждень

Не дозволяється відварювання овочів для приготування салатів на наступний день

Каші, макарони, бобові продукти (зелений горошок, квасоля, горох, сочевиця) та страви з їх змістом слід пропонувати як гарніри або самостійні страви.

М'ясні страви слід якомога частіше комбінувати з овочевими гарнірами та/або салатами.

Учні Красногорівського ліцею на перерві обідають у їдальні.

досвідом переходу на здорове харчування. Відмовтеся від дріжджового хліба та цукру — й ви практично одразу ж відчуєте позитивні зміни: зникнуть давні запальні процеси, поліпшиться самопочуття.

Ще великий Гіппократ казав: «Людина є те, що вона їсть»! Повітря, вода, їжа є тими найінтимнішими зв'язками, які поєднують нас із навколишнім середовищем, адже повсякденно і повсякчасно ми пропускаємо ці речовини крізь себе. То чому ми повинні пропускати крізь себе різну гідоту?

«Усе корисне, що в рота полізло», — казали колись старі люди. Пробачимо їм їхнє неучтво: наші діди й прадіди пережили важкі часи, коли треба було просто вижити, тож харчами не перебирали. Страхиття голодомору на кілька поколінь травмували психіку українців та їхнє розуміння «здорового» харчування. Тільки зараз ми потроху прозираємо, приходимо до усвідомлення, що корисне далеко не все, що викладають на полицях магазинів у привабливій обгорті.

Науково доведено, що надлишок солі й цукру провокує появу багатьох хвороб. Штучний цукор, вироблений із цукрової тростини, потрапив у Європу порівняно недавно — близько 500 років тому. Спочатку цей дорогий і рідкісний продукт був доступним лише знаті. Ще кілька століть тому прості люди поповнювали запаси глюкози за допомогою природного цукру — меду, фруктози. У XIX ст. людство стало в промислових масштабах виробляти цукор із цукрових буряків. Однак масове споживання штучного цукру (причому в надлишку) спостерігається хіба що останніх 50 років. Для людської цивілізації навіть кілька століть — дуже мало, наш організм не навчився засвоювати новий продукт без шкоди для здоров'я.

Хлібопекарські дріжджі теж порівняно недавно з'явилися в нашому раціоні. Так само, як і цукор, вони порушують кишкову мікрофлору, зокрема запускають гнильні процеси всередині всього кишківника. В результаті корисні бактерії гинуть, імунітет знижується, починається дисбактеріоз.

Українці мають давні традиції приготування різноманітної випічки: хліба, пирогів, пасок, святкових короваїв тощо. При цьому вони ніколи не використовували дріжджі: кожна господиня тримала вдома закваску із житнього борошна, частину якої

клала в тісто, а частину залишала на майбутнє. Здобне тісто готували за допомогою молочнокислого чи хмільного бродіння.

Класти дріжджі у тісто придумали німці в роки Першої світової війни. На такий крок їх штовхнув тотальний голод, бідність і потреба швидко випікати велику кількість хліба для армії. Так само — через бідність і голод — німці почали масово виготовляти та вживати маргарин, який був значно дешевшим від масла.

Голод і економія коштів — не найкращі порадики, вони змушували людей споживати вкрай шкідливі продукти. А виробники заради збагачення готові продукувати те, що лише умовно можна назвати їжею. Жменька ароматизаторів, посилювачів смаку та інших небезпечних складових — і ця «їжа» розлітається на ура.

Але ж у нас із вами є вибір! І коли йдеться про власне здоров'я, а особливо — здоров'я дітей, варто обирати корисну (чи хоча би безпечну) їжу.

Спробуйте подолати стереотипи споживання страв. Наприклад, не соліть ні каші, ні картопляного пюре. Спочатку їхній смак здаватиметься вам дивним, та потім звикнете. Цукор замініть медом, фруктами. У десерти додавайте банани, у випічку — родзинки або шматочки сушених фініків. Останні роблять смак страви значно солодшим, ніж цукор, а головне — їжа стане набагато кориснішою.

Замість післямови

Не треба робити трагедії з того, що в шкільній їдальні страви будуть не надто солодкими чи несолоними. Краще переконайте свою дитину з'їсти чи хоча би скуштувати шкільний обід. Мине зовсім небагато часу, й у неї виробиться харчова звичка їсти корисне.

Міністр охорони здоров'я Віктор Ляшко на своїй сторінці у Фейсбукі, коментуючи дискусію чи суспільстві стосовно нового шкільного раціону, написав: *Можна довго обговорювати у чатах несолодкий чай та несмачний буряк, а можна розпочати зміни вже сьогодні у своїй родині: день без солодощів, чай без цукру, різноманітні овочі та фрукти за столом і спільні сімейні прогулянки на свіжому повітрі*.

Тож давайте почнемо змінювати себе уже зараз, пам'ятаючи мудрий вислів: «Ми є те, що ми їмо»!

Зінаїда МАТЯШОВА.

«... Від сесії до сесії живуть студенти

Міжнародний день студента відзначають 17 листопада, проте на пострадянському просторі існує ще одне студентське свято – 25 січня, Тетянин день.

Понад 250 років тому, 12 (25) січня 1755 року, російська імператриця Єлизавета Петрівна підписала указ «Про заснування Московського університету». Це був перший вищий навчальний заклад на території Російської імперії, до якої входила й частина України.

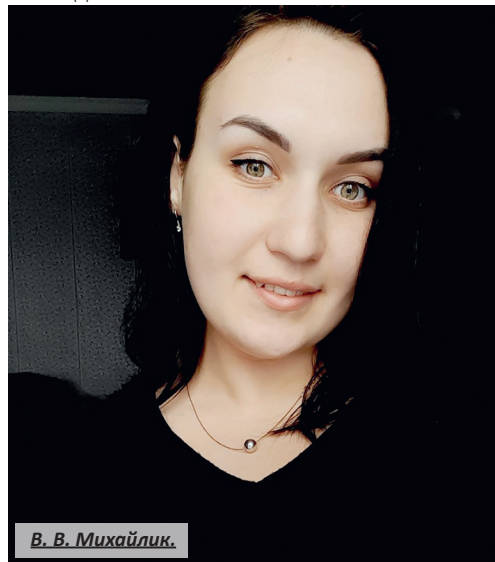
Оскільки університет «народився» в день ранньохристиянської святої великомучениці Татіани Римської, що жила в III столітті нашої ери, невдовзі в приміщенні навчального закладу створили домову церкву на її честь. Саму ж святую оголосили покровителькою всіх студентів. Неважко здогадатися, про що просили свою заступницю студенти, особливо коли відвідували церкву напередодні екзаменів.

Спочатку Тетянин день гучно святкували як день народження самого Московського університету. Згодом свято перейняли й інші навчальні заклади імперії, яких ставало все більше й більше. До прикладу, 1805 року було засновано Харківський університет, 1834 року – Київський університет.

Кажуть, що колишніх студентів не існує. Той, хто навчався у виші, на все життя запам'ятав веселі й безтурботні дні свого студентського життя. Бо, як співається у відомій пісні, «Від сесії до сесії живуть студенти весело, а сесія всього лиш двічі в рік».

Ми попросили розповісти про своє студентське життя окремих жителів громади. Припускали, що тим, хто давно розпрощався зі студентською юністю, зробити це буде доволі складно. І помилилися, бо всі наші респонденти, почувши таке прохання, одразу ж посміхалися, ставали веселими й залюбки загадували роки свого навчання.

Надаємо їм слово.

В. В. Михайлик.

Айну́р Мащенко в центрі, який вона сама створила.

Д. Рудик у лабораторії ПП «БіАГР».

Віктор Володимирович Кордубан, голова ради директорів ПП «Білоцерківська агропромислова група»:

— Я закінчив агрономічний факультет Полтавського сільськогосподарського інституту (зараз Полтавський державний аграрний університет). Навчався з 1987 по 1992 роки. Після першого курсу мене призвали в армію, через рік повернувся й продовжив навчання. Наш курс був дуже великим – понад 100 студентів, адже на ньому навчалися хлопці, які відслужили і рік, і два в армії.

На третьому курсі увесь наш курс послали на навчальну практику в учгосп «Ювілейний», що в с. Бречківка під Полтавою. Жили ми в гуртожитку й виконували різноманітну роботу: пололи бур'яни на дослідному полі, працювали на молочному комплексі в сусідньому селі Петрівка, складали на горищі тюки із сіном... Усього вже й не згадаю.

Субота й неділя вважалися вихідними, й ще в п'ятницю студенти зазвичай роз'їжджалися по домівках. Та я чомусь не поїхав додому й залишився на вихідні в гуртожитку. Крім мене лишилося ще кілька чоловік, зокрема Володя Гангур – він родом із Західної України й додому їздив хіба що на канікулах. І ось у суботу зранку в гуртожиток приходить керівництво учгоспу й наказує йти працювати, бо хтось із студентів учора не виконав своє завдання, кинув роботу та поїхав додому.

Ми з Володею стали обурюватися такою несправедливістю, адже повністю виконали своє завдання ще вчора. Нас стали соромити, але ми стояли на своєму. І таки не вийшли на роботу.

Ця принциповість вилізла нам боком: про наше «самоуправство» стало відомо в деканаті й навіть ректораті. Нас вирішили відрахувати з інституту. Підстав для цього не було: ми обоє добре вчилися, були одними з найкращих студентів на курсі. Та й на практиці працювали чесно і добросовісно. Єдина наша провина – що ми не встигли втекти з гуртожитку, як інші. Однак ректор наполягав на відрахуванні: мовляв, на майбутнє, щоб іншим була наука.

До відрахування так і не дійшло: я тоді грав у теніс, захищав честь інституту на різних змаганнях, і за мене заступилася кафедра фізвиховання. Хто заступився за Володю Гангура, вже не пригадую.

Здавалося, що веселого в цій історії? Однак щоразу, коли наш курс збирався на зустріч випускників, хтось обов'язково згадував про цю пригоду. Справа в тому, що ми обоє закінчили інститут із червоними дипломами. Володимир Васильович Гангур пішов у науку, захистив кандидатську й докторську дисертації й зараз працює професором, завідувачем кафедри рослинництва в навчальному закладі, з якого його збиралися відрахувати. Я теж ніби дечого досяг у житті. Принаймні, першим на курсі отримав почесне звання «Заслужений працівник промисловості України», двічі обирався депутатом Полтавської обласної ради. Одне слово, ми не шкодуємо про свою принциповість і зі сміхом згадуємо, як нас намагалися зламати.

Оксана Анатоліївна Кордубан, генеральний директор ПП «Білоцерківська агропромислова група»:

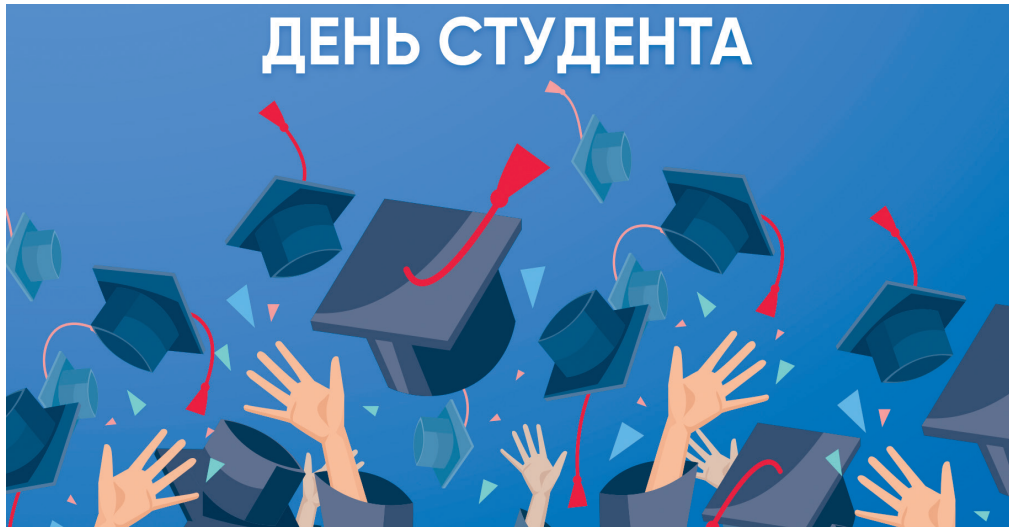
— Я теж навчалася в Полтавському сільськогосподарському інституті й теж була не останньою студенткою: добре вчилася, займалася спортом. У мене навіть брали інтерв'ю журналісти з обласної газети «Зоря Полтавщини». І тут не обійшло без курйозу.

Було це на четвертому курсі напередодні травневих свят. Редакція попросила керівництво інституту порекомендувати чотирьох найкращих студентів з Полтавщини, щоб із ними поспілкуватися й написати про них у газеті.

В. А. Вишник.

ДЕНЬ СТУДЕНТА

Потрапила в цю «чудову четвірку» і я. Ми довго спілкувалися з кореспондентом про те, як ми навчаємося, чим захоплюємося, з ким товаришуємо... А наприкінці інтерв'ю кореспондент нас запитує, мовляв, звідки ж ви такі розумні й гарні? І аж розгубився, почувши відповідь. Виявилось, що троє з чотирьох (зокрема і я) були родом із Золотоніського району Черкаської області. Оце тобі найкращі ПОЛТАВСЬКІ студенти!

А загалом студентський період – найцікавіший і найнезабутніший у житті. Тоді ми були молодими, наївними і дуже дружними: завжди підтримували один одного. Й усі події, усі негаразди сприймали оптимістично, з гумором.

Наталія Василівна Борблик, директорка Рокитянського ліцею:

— Я була студенткою Харківського державного університету імені Максима Горького (зараз – Харківський національний університет імені В. О. Каразіна) з 1984 по 1989 рік.

Запам'яталася посвята в студенти. Можливо, тому, що я, дівчинка із с. Кравченки, яка без мами навіть у Багачку не їздила, вперше залишилася сама у великому місті. Починалося самотнє життя, й це мене, звичайно ж, бентежило. Для першокурсників улаштували великий концерт. Виступав ансамбль скрипалів, і класична музика у його виконанні дуже вразила мене.

А потім було захоплююче студентське життя. Шоліта на канікулах я працювала в студентських будівельних загонах.

У ті часи назва «будівельний» зовсім не означала, що загін виконував будівельні роботи. Після першого курсу ми збирали персики, виноград, аличу в с. Виноградове Сакського району в Криму. Після роботи збиралися на посиденьки. Гітари, пісні, незабутня романтика...

Після другого курсу наш студентський загін працював на залізниці. Ми були провідницями на поїздах, що курсували з Харкова ледь не по всьому Радянському Союзу. Їздили в Гомель, Новосибірськ... Це найбільший залізничний вузол Сибіру й одне з найбільших міст у Росії.

До Новосибірська поїзд їхав 6 чи 7 діб (точно вже не згадаю), у кожному вагоні було по дві провідниці. Я та ще одна дівчина працювали в плацкартному вагоні: по черзі запускали пасажирів на станціях, перевіряли квитки, видавали постіль, готували чай... А в самому Новосибірську поки стояв поїзд, ходили дивитися на водосховище на річці Об, утворене греблею Новосибірської ГЕС. Незабутні враження!

Вікторія Володимирівна Михайлик, лаборант ПП «БіАГР»:

— Для мене студентські роки – це зовсім недавній період життя. Три роки тому закінчи-

ла Полтавський коледж харчових технологій, зараз заочно навчаюся на бакалавра.

Чомусь одразу пригадується життя в гуртожитку й те, як ми на спільній кухні готували їсти. Не можна було ні на мить лишити свою каструлю чи сковорідку без нагляду, бо голодні студенти могли й поцупити. І це при тому, що на заняттях – лабораторних, практичних – ми постійно мали справу з їжею.

Пригадую, як ручною маслобійкою збивали масло. На День відкритих дверей пригощали тим маслом відвідувачів, зокрема керівників підприємств.

Коли на третьому курсі проходила практику на ПП «БіАГР» і побачила масштаби виробництва, всі наші студентські зусилля показалися смішними.

Я двічі була на виробничій практиці на ПП «БіАГР» – на третьому й четвертому курсах. Працювала в сирцеху, зокрема фасувала сир. Дуже сподобався колектив: усі доброзичливі, привітні... Захотілося після коледжу потрапити сюди на роботу. На щастя, це мені вдалося.

Айну́р Рагіл Кизи Мащенко, засновниця дитячого центру розвитку «ТудГру – Територія Успішних Дітей»:

— 2013 року я закінчила Бірківську, а 2015 року – Білоцерківську школи і вступила на психолого-педагогічний факультет Полтавського педуніверситету.

Побутує думка, що для студентів кожен день – свято, що вони легковажні й безтурботні. Не буду нічого спростовувати, однак усі п'ять років навчання я постійно працювала. І це при тому, що чотири перших роки (на бакалавра) я навчалася стаціонарно, лише в магістратурі вчилася заочно.

На першому курсі я працювала офіціанткою в кафе за містом, була продавцем-консультантом інтернет-магазину «Watsons». На другому курсі пощастило знайти роботу за фахом – працювала з дітками в приватній школі «Діалог». Потім – знову в сфері продажів, у інтернет-магазині «TopShop». Була фахівцем із розвитку персоналу, керівником відділу продажів компанії «Київстар», а паралельно – репетитором. А ще була волонтером, під час акції «Серце до серця» зібрала багато коштів для порятунку хворих діток і посіла третє місце за кількістю зібраних коштів.

Утім, я не лише хворих дітей рятувала. Пригадую, якось після нічної зміни повернулася в гуртожиток, а весь наш блок – у диму. Сьома ранку, дівчата сплять і нічого не чуять. Виявилось, димить холодильник. На щастя, все обійшлося: розбудила дівчат, вимкнула холодильник, ми винесли його в коридор. Потім довго згадували цю історію...

Так що моя робота й нічна зміна, можливо, рятували життя моїх подруг. А загалом робота – гарна життєва школа, яка допомогла мені стати підприємцем і відкрити в Полтаві свій дитячий центр розвитку. Працюємо за кількома напрямками: підготовка дітей до

1986 рік. Бійці студентського загону Харківського університету. Фото з архіву Н.Борблик.

Педагог, патріот України й неординарна людина

30 січня виповнюється 110 років від дня народження уродженця Балаклії Івана Михайловича Семенця.

Він прожив довге і яскраве життя, служував прикладом для своїх учнів та всіх, хто знав цього мудрого й інтелектуального чоловіка. І хоча рано полишив рідну домівку, подумки завжди ринув у дорогу серцю Балаклію. По можливості приїжджав у гості до зведеної сестри Олени Іванівни Дядик, а коли вийшов на пенсію, був тут щоліта. Останній спочинок І. М. Семенець знайшов на балакліївському кладовищі...

Односельці досі пам'ятають талановитого земляка й відгукуються про нього з неабияким теплом.

— Ми познайомилися з Іваном Михайловичем у 80-х роках минулого століття, — розповідає Анатолій Васильович Вільховий. — Він народився 1912 року, тож на той час йому було вже за 70. Незважаючи на такий поважний вік, він був бадьорим, енергійним, дуже активним. І. М. Семенець був справжнім українцем, патріотом і щиро вболівав за долю України. На той час ми обоє перебували в лавах Народного Руху України, й це нас неабияк зблизило.

Іван Михайлович часто розповідав про своє дитинство, юність, фронтові роки. У Балаклії досі збереглася хата, де він народився й виріс. У родині було четверо дітей:

двоє синів і дві дочки. До речі, всі вони виявилися довгожителами: Іван Михайлович помер у віці 98 років, обидві сестри прожили по 96 років, брат — понад 90.

Як свідчив І. М. Семенець, його батько повірив Радянській владі та вступив до Червоної армії. Згодом зрозумів, що його обманули, але пізно було щось вдіяти. Батька розстріляли денікінці.

Наш земляк закінчив Полтавський інститут народної освіти і в 30-х роках працював у Запорізькій області: спочатку учителем історії, а потім директором школи. 1940 року його як офіцера запасу призвали на службу в Червону армію. Війна застала його в Криму.

— Він воював із першого й до останнього дня війни, — продовжує свою розповідь А. В. Вільховий. — 1941 року І. М. Семенець брав участь у обороні Києва. Він був одним із небагатьох, кого нагородили медаллю «За оборону Києва». Воював у Криму, на Кавказі, визволяв Варшаву, Кенігсберг. За мужність і героїзм нагороджений орденами Червоної зірки, Байового Червоного Прапора, двома орденами Вітчизняної війни I ступеня та орденом Вітчизняної війни II ступеня, а також багатьма медалями: «За оборону Кавказу», «За визволення Варшави», «За взяття Кенігсбергу» та іншими.

Іван Михайлович розповідав, що тривалий час не вступав до лав Комуністичної партії. Офіцером-українцем зацікавилися

особисти, тож зрештою йому таки довелося написати заяву в партію. На фронті він неодноразово (здається, вісім разів) отримував поранення. Він був командиром мінометної роти, начальником полкової розвідки, помічником начальника штабу полку.

...На початку війни капітан Семенець командував мінометною ротою. Вона була однією з небагатьох, які 1941 року дивом уціліли під час битви за Крим. Таких щасливих випадків, вважав фронтовик, у його житті було багато. Певно, доля берегла його на війні. Бо інакше як йому вдалося вижити в справжньому пеклі?

Він згадував, як навесні 1942 року в Криму отримав тяжке поранення в ногу. Керченсько-Феодосійська операція зазнала провалу, й розбиті радянські війська намагалися переправитися через протоку на Кавказ. Іван Семенець не міг підвестися: лежав на глинищі в очікуванні неминучої смерті. Та бійці його роти направили на командира і разом, на знайденому дірявому човні, переправилися на кубанський берег під обстрілами та авіанальотами.

А потім його несподівано призначили начальником полкової розвідки. «Чому? — здивувався Іван. — Я ж ніколи цим не займався». «Ти й артилерією до цього ніколи не займався. Справився», — відповів командир.

Як справлявся Іван Михайлович із дорученою справою, свідчать численні фронтів нагород. Їх мало бути більше, однак...

У ході боїв на Сталінградському фронті через помилки керівництва (тільки вперед!) 165-та дивізія опинилась у глибокому тилу ворога. Розбившись на групи, бійці два місяці брели калмицькими степами, намагаючись потрапити до своїх. Далі був фільтраційний табір, де особисто перетрушували біографію кожного, хто побував у оточенні. Але й там трапилися порядні люди. Іван Семенець зберіг і звання, і нагороди, і навіть посаду. Проте після цього чергові представлення до нагород кілька разів завертали, бо «перебував на тимчасово окупованій території».

Закінчив війну наш земляк у Берліні в званні майора. По тому кілька років служив у радянській військовій адміністрації Бранденбурга. Був комендантом фортеці Шпандау, де тривалий час (аж до 1987 року) утримувалися нацистські військові злочинці.

Коли Міжнародний військовий трибунал у Нюрнберзі вирішив, що семеро нацистських злочинців, засуджених до різних термінів тюремного ув'язнення, повинні відбувати покарання в межах міста Берлін, із 14 в'язниць німецької столиці обрали саме фортецю Шпандау. Вона розташовувалася в старовинній фортеці на території 3,2 га, була ізольованою й зручною для охорони ув'язнених. Тут було 132 одиночні камери, 5 пересильних і 10 великих зал на 40 осіб кожна.

Одразу після рішення Нюрнберзького трибуналу в'язницю Шпандау, яка перебувала в британському секторі окупації, перевели під управління чотирьох союзницьких держав. Їх представляли четверо директорів в'язниці, й одним із них був уродженець Балаклії наш земляк І. М. Семенець.

У листопаді 1946 року союзники планували помістити у в'язницю Шпандау понад 100 засуджених функціонерів Третього Рейху. Але потім вирішили утримувати засуджених на Нюрнберзьких процесах не в Шпандау, а в Ландсберзькій в'язниці.

Демобілізувавшись, І. М. Семенець одразу ж повернувся до улюбленої професії педагога. Його призначили директором 2-ї залізничної школи в м. Києві. На цій посаді він пропрацював 17 років.

Це була школа, де навчалися діти залізничників: діти трударів, які ніколи не знали розкоші й змалку привчалися до праці. Батьки далеко не завжди схвалювали потяг до навчання, заохочуючи вміння працювати руками. Навчати такий «конtingент» було не надто просто. Іванові Михайловичу допомагали педагогічний хист, неабияка майстерність у викладанні історії та щира любов до учнів. Своїх дітей у нього з дружиною не було, й усю свою любов Іван Михайлович адресував своїм учням.

Збереглися спогади випускниці 2-ї залізничної школи 1954 року Раїси Федорівни Зарубіної (в дівочтві Нестеренко). «А який красень в офіцерському мундирі, хромових чоботях із орденами та медалями на гімнастерці заходив до малюків, а згодом до старших, як вчитель історії, — характеризувала вона директора. — Скільки цікавого, незнаного для нас, він умів розказати. З поля, опаленого війною, він прийшов на інше, мирне, але тяжке поле — засіяти зернята добра, знань, людяності в наші душі та голівки. Ми так чекали його уроку!»

— Ми познайомилися з Іваном Михайловичем на початку 2000-х років, і одразу відчували спорідненість душ, — згадує вчителька Балакліївської гімназії Валентина Петрівна Лиходід. — Про що б ми з ним не говорили: про школу, учнів чи вирощування помідорів — я завжди відчувала, що ми «на одній хвилі». З ним було легко й приємно спілкуватися, він був дуже інтелектуальною людиною. Сестра Івана Михайловича по матері Олена Іванівна Дядик, у якої він щоліта гостював, теж була дуже цікавою людиною з непростого долею. В роки війни її, молодшу дівчину, примусово вивезли в трудове рабство в Німеччину. Вона дивом вижила, повернулася додому, працювала вчителькою.

Якось я спитала Івана Михайловича, чи був він знайомим з Анатолем Костенком — репресованим літературознавцем і письменником, який теж народився в Балаклії. «Як би я його не знав, це мій найкращий друг!», — вигукнув Іван Михайлович.

Саме від Івана Михайловича я дізналася багато цікавої інформації про Анатолія Костенка, вона дуже допомогла в пошуковій роботі, яку ми проводили з учнями. Згодом Іван Михайлович запросив мене в гості до себе додому, в київську квартиру, й передав для шкільного музею багато фотографій та всі твори Костенка!

Виявилося, що обох ще з юнацьких років і на все життя поєднала міцна дружба. Антон Ілліч Костенко (пізніше Анатоль Костенко) був старшим від Івана Михайловича Семенця на чотири роки. Але це не стало на заваді їхній дружбі. Обидва закінчили Полтавський інститут народної освіти, вчителювали. Обидва були палкими українцями й виношували погляди, що не завжди співпадали з офіційними.

Безмежно закохані у свій народ, у красу рідного слова, друзі мріяли пропливти на човнах по Псла, записуючи на шляху історію та звичай козацького краю. Та не судилося: 1937 року Анатолія Костенка арештували, присудивши 10 років каторги на Колімі, а згодом заслали на доввічне поселення на Дальбуди.

Іван Михайлович розповідав, що одного разу прийшов у гості до друга, але не застав його вдома. Двері були зачиненими, й тоді він спитав у двірника, чи не знає той, де господар. Двірник недобре посміхнувся й відповів: «Його тут уже немає і не буде».

Сам Іван Михайлович теж поплатився за свою необережність. Перед війною його виключили з комсомолу, а через кілька днів, за неписаними законами того часу, звільнили з роботи. Багато довгих місяців він добивався справедливості. Подавав апеляції до райкому, обкому комсомолу, врешті дійшов до ЦК ВЛКСМ. За цей час багато друзів забули про його існування, сам він, за власним висловом, «обшарпався і зносився». Та сталося диво: каральний механізм дав збій — з Москви надійшов документ, у якому виключення комсомольця Івана Семенця визнали неправильним і його поновили без усяких умов.

...Він прожив нелегке, але яскраве життя. Повсякчас відстоював правду, справедливість, такими ж намагався виховати й своїх учнів. Уже в мирний час за значні здобутки на педагогічній ниві І. М. Семенець був нагороджений орденами Богдана Хмельницького та Знак Пошани, удостоєний почесних звань «Заслужений учитель» та «Відмінник освіти України».

— На жаль, останніми роками Іван Михайлович хворів, переніс тяжку операцію, й помер у столиці на 99-му році життя 21 березня 2010 року, — свідчить В. П. Лиходід. — За заповітом його поховали в рідному селі Балаклії.

У нашій пам'яті він залишився літнім, але на диво жвавим і життєрадісним чоловіком, неординарною особистістю, цікавим співрозмовником, небайдужою людиною, великим патріотом України.

Дякуємо А. В. Вільховому і В. П. Лиходід у підготовці публікації.

Залізнична школа №2 (1940 рік)

Колишнього директора школи прийшли привітати з 95-річчям колеги і випускники (2007 рік)

Фортеця Шпандау в передмісті Берліна, де розмішувалася в'язниця для нацистських злочинців.

Він будував ретранслятор у Красногорівці й понад 40 років його обслуговував

Той, хто проїжджає навіть за кілька кілометрів від Красногорівки, здалеку бачить високу щоглу ретранслятора, який забезпечує поширення теле-радіопрограм на центральні райони Полтавської області. Цей важливий об'єкт ефірного телебачення та радіомовлення став справжньою візитівкою села.

Ми зустрілися з чоловіком, який свого часу будував ретранслятор (причому від першого й до останнього дня ведення робіт), а потім понад 40 років працював в організаціях, які експлуатували споруду.

79-річний Яків Якович Степанов у своїй трудовій книжці має всього кілька записів про зміну місця роботи, бо організації, яким належала радіотелевізійна станція (РТС), періодично реорганізовувалися та змінювали назву: Радіотелевізійна станція Красногорівка, Полтавський обласний радіотелевізійний передавальний центр тощо. Зате в другій половині трудової книжки, де містяться відомості про нагороди та заохочення, не залишилося вільного місця.

Зростає без батька

Яків Якович має чудову пам'ять, цікавиться історією рідного села й добре знає свій родовід — як по батьковій, так і по материній лінії. Він пишається, що народився й усе життя прожив у Красногорівці.

— У нашому селі серед чоловіків поважного віку лишилися лише двоє корінних жителів: Борис Якимович Свірідов і я, — говорить він. — Борис Якимович на два роки від мене старший. У дитинстві ми разом гуляли, кіз пасли... Ми обоє безбатьченки, як тоді казали, бо наші батьки загинули на фронті.

Мама Якова Яковича, Феодосія Тур, народилася 1913 року в Красногорівці, та в 30-ті роки за прикладом своєї старшої сестри поїхала працювати на Донбас. На заводі «Автоскло» у м. Костянтинівка тодішньої Сталінської області Феодосія познайомилася з уродженцем Харківської області Яковом Петровичем Степановим. 1938 року вони побралися, а 1940 року в молодого подружжя народилася донечка Галя.

— Коли почалася війна, батькові дали бронь, він працював токарем-фрезервальником у закритому цеху, — розповідає Я. Я. Степанов. — Лише коли німці були вже на підступах до Костянтинівки, батька забрали на війну. Він знав, що мама носить під серцем дитину, але мене ніколи не бачив, бо з війни не повернувся — пропав безвісти. Ніхто не знає, що з ним трапилося... У матері було двоє сестер і брат, у батька — двоє братів і сестра. І мамин брат, і батькові брати загинули на війні. Мама з дружиною батькового старшого брата Миколи (його забрали на війну першим) після війни разом намагалися розшукати своїх чоловіків, але ті пошуку нічого не дали.

Після того, як батька забрали на фронт, мама з тіткою — своєю сестрою — склали нехитрі речі на возика, зверху посадили маленьку Галю й пішки пішли з Костянтинівки в Красногорівку до своїх батьків. Там 30 січня 1942 року Феодосія й народила сина, якого назвала на честь чоловіка Якова.

Урятувала милосердна сусідка

Найперші дитячі спогади в чоловіка — про голод 1947 року. На той час Феодосія з двома дітьми пішла з батьківської хати, де стало тісно, й сама викопала землянку через дорогу. Вона зранку й до вечора працювала в колгоспній ланці. Дітей гляділа бабуся.

Спочатку в землянці були лише стіни. У тій ямі бабуся варила таку-сяку їжу. Ходила на колгоспну бригаду до кагатів, де раніше збирали картоплю. Її давно вибрали, лишивши лише гнилу. Бабуся збирала ту гниль, відділяла крохмаль і використовувала в їжу.

— Сусідка баба Одарка якось побачила мене, а я вже почав пухнути з голоду. То вона стала носити нам молоко — просто так, грошей не брала. Ось завдяки цьому ми й вижили, — із вдячністю згадує чоловік. — У голод виживали ті, в кого була корова.

Влітку, коли почалися жнива, стало трохи легше. Колгосп організував харчування й підгодовував людей. На тому місці, де зараз школа, варили юшку, виносили її ближче до дороги, й роздавали нужденним. Дітям, а також дорослим, які не працювали в колгоспі, давали по черпачку, а тим, хто працював — по два. Я добре пам'ятаю, як роздавали їжу. Ми з бабусяю туди ходили. Бабуся була інвалідом і не працювала в колгоспі, то нам три черпаки наливали. Хліба не пам'ятаю, щоб давали, тільки юшку.

Школярі працювали в колгоспі

1949 року Яків Степанов пішов до школи. На той час у Красногорівці й навколишніх селах — Дзюбівщині, Герусівці, Сидорівщині — були окремі початкові школи. Яків навчався в Дзюбівщині, бо з окраїни Красногорівки, де жила родина, туди було ближче ходити. Вчителька Катерина Корніївна навчала всіх дітей: у першу зміну проводила уроки одночасно для першого й третього класів, у другу — для другого й четвертого.

— В учителя тоді було багато роботи, — вважає чоловік. — Школярі писали перами, носили з собою чорнильниці в спеціально пошитих торбинках. Катерина Корніївна давала третьокласникам завдання для самостійної роботи, а потім по черзі підходила до кожного першачка, нахилилася, показувала, як треба писати, як робити натиск... Поки ми самостійно працювали, вчителька викладала новий матеріал третьому класу.

У Красногорівці крім початкової школи (вона розташовувалася в колишньому панському маєтку на тому місці, де зараз здійснюється в небо радіотелевізійна щогла) була й семирічна школа. Її будівлю жителі села гуртом звели 1948 року. А ось десятирічка була лише в сусідній Білоцерківці.

— Коли я закінчив сім класів, мене не брали до восьмого, аж поки я не відробив 30 днів у колгоспі, — згадує чоловік. — У ті часи діти не розкошували, не відпочивали, як зараз, а працювали в колгоспі: й після уроків, і на канікулах. Наприклад, у кошовицю на луки виїжджала кінна косарка, то слідом за нею йшли дівчатка з грабелками й згрібали кожну травинку. А після того, як у полі збирали зернові, школярів посилали визбирувати колоски.

В армії був кіномеханіком

Після 10-го класу юнак теж змушений був піти працювати в колгосп.

— Якраз напередодні вийшла урядова постанова, яка не дозволяла дітям із села одразу вступити в технікуми, інститути. Треба було спочатку два роки відпрацювати в місцевому господарстві. У кого були рідні чи знайомі в містах, то влаштовували дітей до них, щоб закінчили міську школу. А в нас нікого не було...

Спочатку Яків працював на тракторній бригаді, та невдовзі колгоспний радист Микола Трусало забрав його до себе на радіовертол — другим радистом. Звідти юнака восени 1961 року призвали в армію.

— Я саме прийшов додому на обід, коли начеус сільради Володимир Петрович приносить повістку: завтра о 6-й ранку треба бути у військкоматі. То я відпросився з роботи, мама швиденько збрала речі. Увечері прийшли кілька хлопців і дівчат, ми посиділи — ото й усі проводи, — розповідає ветеран.

У військкоматі призовників тримали майже тиждень, нічого не пояснюючи. Зрештою повезли на Полтаву, звідти — на Харків, де вперше повели в ідальню й дали гарячий обід. Згодом виявилось: чекали, поки набереться повний ешелон призовників-українців. Усіх їх повезли на Москву.

—У Підмосков'ї нас висадили в якомусь лісі, повели в баню, перекупали усіх, а потім машинами розвезли по різних військових частинах, — продовжує чоловік. — Тоді ніхто нічого не пояснював: ми не знали, коли й куди нас повезуть...

Наш земляк потрапив у навчальну частину неподалік селища Ікша за 50 км від Москви. А вже в березні склав присягу й став служити у загальновійськовій частині, що дислокувалася в м. Тамбов.

У Тамбові свого часу навчався материн брат дядько Павло: він закінчив Красногорівський сільськогосподарський технікум, потім — Тамбовське кавалерійське училище. Але Яків ніколи його не бачив: дядько загинув під Ленінградом.

Своєю строковою службою Яків Якович називає мирною: стосунки між старшими й молодшими солдатами були рівними і навіть дружніми. Так, його койка в казармі стояла поряд із койкою солдата, який виконував обов'язки кіномеханіка. Напередодні свого звільнення той порекомендував командуванню призначити кіномеханіком Якова Степанова.

— Він трохи підучив мене, потім я ще й на курсах у Саратові вчився... І до кінця служби був кіномеханіком. Але це не значить, що я повністю був звільнений від військової служби. Просто три дні на тиждень не ходив у наряд: у суботу зранку їздив на базу й отримував два фільми, у суботу й неділю крутив їх, причому кожен двічі, щоб усі подивилися, а в понеділок відвозив фільми.

Друга спроба стати будівельником

Демобілізувався Яків Степанов у грудні 1964 року. Роботи в колгоспі о цій порі не було, влаштуватися кіномеханіком теж не вдалося. Правда, на початку 1965 року юнакові запропонували попрацювати місяць у місцевому технікумі, пообіцяли добре запластити, та в результаті видали на руки лише 37 рублів...

Яків Якович пригадує, як він вийшов із тими грошима з каси технікуму й неабияк засмутився. Мама на пенсії, а він без роботи. Як жити далі?

Неподалік стояли знайомі хлопці. Вони підкликали Якова й розповіли: в Красногорівці розпочинається якесь будівництво. Що саме будуватимуть, хлопці не знали, та все одно збиралися влаштуватися на роботу. Вони чекали на представників будівельної організації, які саме поїхали до Полтави. Яків вирішив: це його шанс.

— Приблизно на тому місці, де зараз автобусна зупинка, тільки на старій трасі (бо нової ж тоді не було) стояла торчована зупинка. Торчована — це плетена, а потім

Щогла Красногорівської РТС стала справжньою візитівкою села.

обмазана глиною, — розповідає мій співрозмовник. — Посередині зупинки була облаштована пічка, дрівця заготовлені. Можна було розпалити пічку й грітися. Там ми й просто яли десь до 16-ї години. Нарешті їде машина МАЗ, навантажена цеглою. З неї вилазить чоловік, та до нас: «Хлопці, кого ви ждете?» Ми йому пояснили, він каже: «Добре, тільки спочатку поїхали розвантажмо цеглу». Ми сіли, поїхали в поле, де раніше росла кукурудза, а воно ж березень, багнюка... Машина заїхала, поки могла, ми вивантажили цеглу прямо посеред поля, повернулися в село й там написали заяви на роботу. Ото так 18 березня 1965 року я став працювати в Черкаському будівельно-монтажному управлінні зв'язку, яке зводило в Красногорівці ретрансляційну станцію.

Це була вже друга спроба Якова Степанова стати будівельником: 1959 року він влаштувався на РЕС, три дні киркою довбав цеглу, та потім голова колгоспу дізнався про так «самоуправство», прийшов і наказав іти працювати в колгосп: там його місце. Цього ж разу ніхто чоловікові не перешкоджав.

Приблизно через рік Степанов запропонували стати електриком. На РЕС він здав екзамени, отримав допуск до роботи й працював електриком на будівництві до 1967 року — поки Черкаське управління зв'язку (так стала називатися організація) завершило зводити останній житловий будинок у Красногорівці.

Понад 40 років на одному місці

Будівельники збиралися їхати на інший об'єкт, кудись в інше місце. Виконроб цінував сумлінного й добросовісного електрика, тож покликав Якова з собою. Той не хотів полишати стареньку матір, та все ж розмірковував над пропозицією начальства. Аж раптом на будівництві до нього підійшов незнайомий чоловік, представився: він — керівник нової радіотелевізійної станції, й запропонував роботу. «Ви ж знаєте всі підземні комунікації, мотори, силові щити, — переконував чоловік. — Оце все буде у вашому підпорядкуванні. Ви справитесь!»

Яків Якович із радістю погодився. 7 листопада 1967 року, в 50-ті роковини Великої Жовтневої революції (так у ті часи називали жовтневий переворот у Петрограді) Красно-

Я. Я. Степанов.

горівська радіотрансляційна станція почала свою роботу. Вона стала фактично головним оператором із надання послуг ефірного телевізійного та радіомовлення, а також міжміського телефонного зв'язку.

Я. Я. Степанова призначили вже не електриком, а електромеханіком. Він мусив відповідати не лише за електромережу, а й за роботу всього наявного на станції обладнання. Попервах було дуже важко, зізнається чоловік, адже він не знав ні тонкощів передачі радіо- й телесигналів, ні обладнання, яке використовувалося в роботі.

— Я засів за книжки з електротехніки, радіотехніки, — говорить Яків Якович. — Перечитувати написане раз, другий — поки не розумів суть. Так самотужки й вивчився.

Вчитися йому доводилося постійно, адже життя не стоїть на місці: увесь час розвивалася наука, вдосконалювалася техніка, а на станції з'являлося нове сучасне обладнання.

Особливо різкої зміни відбулися напередодні Московської олімпіади 1980 року.

— У 1978 році повністю демонтували радіорелейні лінії на лампах і натомість поставили на транзисторах, — розповідає Я. Я. Степанов. — Трансляція олімпіади з Москви мала йти на Київ, звідти — на Черкаси, а вже потім на Полтаву. Того року я їздив на курси підвищення кваліфікації в Одеський електротехнічний інститут імені О. Попова. Там нам читали лекції, потім ми здавали екзамени. І я здав екзамени на четвірку.

Яків Якович пропрацював на одному місці 40 з половиною років! Був електромеханіком, старшим електромеханіком, змінним електромеханіком.

— Коли колектив збереться гарний, там легко й працювати, — переконаний він. — У всі часи працівники станції були наче одна сім'я: допомагали один одному в роботі, дружили й підтримували один одного поза роботою.

Оскільки обладнання, яке раніше використовувалося на станції, створювало шкідливе для здоров'я електромагнітне поле, чоловік отримав право достроково вийти на пенсію. Та оформивши в 55 років пенсію, працював іще 11 років. Начальство довго не хотіло його відпустити. Загальний трудовий стаж Я. Я. Степанова — 49 років.

Надійний тил

До створення сім'ї Яків Якович підійшов серйозно й оженився, досягши 30 років, хоча майбутню дружину Марію Федорівну за примітив ще коли працював на будівництві РТС. Скромна й працююча дівчина одразу запала йому в душу.

12 березня 1972 року Яків Якович і Марія Федорівна побралися. Отже, зовсім скоро подружжя відзначить золоте весілля.

Невдовзі поряд із матеріною хатою Степанови звели новий будинок. Зараз там живе син Володимир. Самі ж 1987 року купили й переконували будинок у центрі Красногорівки.

— Молоді повинні жити окремо від батьків і самі будувати своє сімейне життя, — упевнений Яків Якович. — Ніхто не повинен втручатися в нього! Тому коли онука Тамара вийшла заміж, ми з дружиною, син із невісткою, свати скинулися та й купили молодим квартиру. Тепер ходимо до них у гості, допомагаємо глядіти правнука Максимка.

30 січня Якову Яковичу Степанову виповниться 80 років. Із цієї нагоди жителі громади вітають ювіляра та зичать міцного здоров'я, благополуччя, енергії, завзяття, оптимізму й гарного настрою на кожен день.

Зінаїда МАТЯШОВА.

Дні народження відзначають члени нашої громади:

28 січня
ТРУСКАЛО
ВОЛОДИМИР ВІКТОРОВИЧ
(с. Білоцерківка) – 60 років;
БАЖАН ЛЮБОВ ВОЛОДИМИРІВНА
(с. Бірки) – 60 років;

30 січня
СТЕПАНОВ ЯКІВ ЯКОВИЧ
(с. Красногорівка) – 80 років;
ЯНЧІ ЙОЖЕФ ЙОСИПОВИЧ
(с. Поділ) – 60 років;
ШВЕЦЬ КАРИНА В'ЯЧЕСЛАВІВНА,
учасниця АТО (с. Красногорівка) – 25 років;

31 січня
ГРИНЬКО ІВАН ІВАНОВИЧ
(с. Вишарі) – 65 років;
КОРНІЄНКО ГАННА ДМИТРІВНА
(с. Корнієнки) – 65 років;

2 лютого
ЦИКАЛО КАТЕРИНА ПЕТРІВНА
(с. Цикали) – 80 років;

4 лютого
ІСАЄНКО ОЛЬГА ФЕДОРІВНА
(с. Балаклія) – 70 років;
ФОМІНА ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА
(с. Поділ) – 70 років;
ІВАНОВ ЕДУАРД ГЕННАДІЙОВИЧ,
учасник АТО (с. Красногорівка) – 50 років;
ЯРМОЛА ДЕНИС ОЛЕКСАНДРОВИЧ,
учасник АТО (с. Огірівка) – 30 років.

5 лютого
СОЛОДКА ТЕТЯНА ІВАНІВНА
(с. Рокита) – 70 років;

6 лютого
ЮРЧЕНКО ОЛЕГ ОЛЕКСІЙОВИЧ
(с. Коноплянка) – 60 років;

8 лютого
ГАРНА ОЛЬГА ДМИТРІВНА
(с. Рокита) – 65 років;

10 лютого
ЛОБУР
ВАЛЕНТИНА ВОЛОДИМИРІВНА
(с. Балаклія) – 80 років;
СЕМУКА ЗІНАІДА ЛЕОНІДІВНА
(с. Рокита) – 60 років.

Виконком Білоцерківської сільської ради, рада ветеранів і члени громади вітають іменинників і бажають їм здоров'я, щастя, добра, благополуччя, любові й розуміння в родинах та поваги близьких.
Хай вас ніколи не полишають енергія, оптимізм і гарний настрій!

Бажаємо вам лише добрих подій, Ясного сонця, здійснення мрій, Друзів чудових, кохання міцного, Більше веселого, менше сумного, Різних приємностей, класних відпусток,

Щоб в гаманці у вас не було пусто. Те, що задумали, хай все вдається, А добра доля до вас посміхнеться!

Рік Синього (Чорного) Водяного Тигра через два дні остаточно вступить у свої права

За китайським календарем Новий рік настає, коли на нічному небі з'являється другий місяць-молодик після зимового сонцестояння (тобто після 21 грудня). Зазвичай це відбувається між 21 січня і 21 лютого.

Цього разу китайський Новий рік настане 1 лютого 2022 року й триватиме до 22 січня 2023 року. Цікаво, що китайці зустрічатимуть не 2022 рік, як решта світу, а 4720-й. Символом року за східним гороскопом стане Тигр.

Прихід Нового року в Китаї та інших країнах Східної Азії традиційно святкують не менше двох тижнів, хоча офіційні вихідні триватимуть із 31 січня до 6 лютого.

Перший святковий день у китайців припадає на 31 січня. Його називають не Новий рік, а Свято весни (Чуньцзе). Останнім святковим днем вважається Свято ліхтарів, яке цього року припадає на 15 лютого.

У Китаї стародавні традиції відіграють дуже важливу роль, а тому їх дотримуються й нині, передаючи від покоління до покоління.

Збереглася цікава легенда. Жило собі злісне рогате чудовисько на ім'я Чунь (Нянь), що в перекладі означає «рік». І ось унадилося воно щороку з'являтися в людському селищі та з'їдати всі запаси їжі, худобу і навіть дітей. Довгий час люди не знали, що робити, і один день у році, коли приходило чудовисько, ховалися від нього в горах, залишаючи йому перед будинками їжу.

Про те, як розвивалися

події далі, існує одразу дві версії.

За однією, якимось у селище завітав мудрець, який подорожував країною. Він розповів селянам, що чудовисько боїться гучного шуму та червоного кольору. І разом вони відлякали Чуня.

За другою версією, в день, коли до селища знову завітало чудовисько, один хлопчик не встиг сховатися. Він вийшов до Чуня в червоному халаті, голосно плачучи. Чудовисько побачило хлопчика і втекло.

Ця красива легенда стала основою більшості традицій, які сьогодні популярні на китайський Новий рік. Щоб захиститися від чудовиська, китайці завчасно прикрашають свої будинки красивими узорами з червоного паперу, парними картинками й написами з побажанням щастя, здоров'я та довголіття. Крім того скрізь розвішують червоні ліхтарики. Люди вбираються переважно в червоний одяг. І, звісно, свято повинне бути гучним та веселим. Тому китайці голосно веселяться, полюбують великі шумні компанії та феєрверки.

Ще одна яскрава традиція зустрічі Нового року – костюмовані маскаради. Китайці вбираються в костюми різних тварин і міфічних істот та влаштовують шоу. Ці барвисті виступи приваблюють у Китай туристів із усього світу.

Перший день новорічних свят китайці відзначають у сімейному колі. До цього дня всі люди обов'язково приїжджають додому до рідних, навіть якщо вони живуть

далеко. Дарувати подарунки не прийнято. Натомість рідні вручають один одному гроші в червоних конвертах.

Закінчується святкова ніч феєрверками й петардами, які мають відігнати злих духів і залучити в родину щастя.

У наступні дні китайці обов'язково відвідують родичів, друзів та сусідів і обмінюються парними предметами. Наприклад, гостям можна принести два мандарини.

Традиція обов'язково

приїжджати на Новий рік до батьків та ходити в гості один до одного 2019—2020 року сприяла швидкому поширенню коронавірусу в Китаї та призвела до масових смертей.

Китайський Новий рік дуже популярний у всьому світі, зокрема й серед українців. Однак, зустрічаючи його (чи будь-яке інше свято), не забувайте, що коронавірус ще не подолано. Бережіть себе і своїх близьких!

Мудрість великих

Кількість років ще не свідчить про довжину життя. Життя людини вимірюється тим, що вона в ньому зробила і відчувала.

(С. Смайльс).

Правда зробить вас вільними, але спочатку вона вас неабияк розізлисть.

(Уорнер Ерхард).

Боятися треба не смерті, а порожнього життя.

(Бертольд Брехт).

Коли знаєш, чого хочеш, кожна деталь у твоєму житті має значення. Коли знаєш, чого вартий, обираєш найкраще. Коли щось любиш, вчишся цінувати. Тільки те, що цінуєш, приносить тобі справжню насолоду.

(А. Камю).

Усе, що відбувається з нами, залишає той або інший слід у житті. Усі беруть участь у створенні нас такими, якими ми є.

(Й. Гете).

Учись так, ніби тобі належить жити вічно; живи так, ніби тобі доведеться померти завтра.

(О. Бісмарк).

Одна з найбільших поширених спокус, яка приводить до найбільшого лиха, є спокуса словами: «Усі так роблять».

(Л. Толстой).

Основні принципи поводження з людьми. Принцип 1: не критикуйте, не обговорюйте і не скаржтеся. Принцип 2: чесно і щиро оцінюйте достойнства людей. Принцип 3: пробуджуйте в інших людині сильне бажання.

(Д. Карнегі).

Люди, які зазнали невдачі у спробах накопичити багатство, всі як один зводили з прийняттям рішення, зате потім змінювали його часто і швидко.

(Наполеон Хілл).

Більшість з нас так зайняті безцільною біганиною і постановкою мильної опери, яку ми називаємо своїм життям, що нічого не чують.

(Луїза Хей).

Найголовніше – вакцина

Словник сучасної української мови та сленгу «Мислово» обрав найпопулярніше слово 2021 року. Це – «вакцина».

Словник «Мислово» був створений 2012 року з метою фіксації неологізмів, сленгу та інших проявів сучасної української мови. Слова та їхні визначення надсилають звичайні користувачі.

«Мислово» обирає слово року вдев'яте. Основними критеріями при виборі слова року є його популярність та соціальна значущість. Так, найпоширенішим словом 2013 року було визнано «євромайдан», 2014 – слово «кіборги». У наступні роки найбільш уживаними були: блокада (2015), корупція (2016), безвіз (2017), томос (2018) та діджиталізація (2019). 2020 року найбільш уживаним було слово «коронавірус».

Як бачимо, події останніх двох років не залишають нам простору для маневру. Два роки поспіль слово року продиктоване пандемією коронавірусу. Вакцина та похідні від неї слова, передусім «вакцинація», повністю домінували у суспільній дискусії року, що минув.

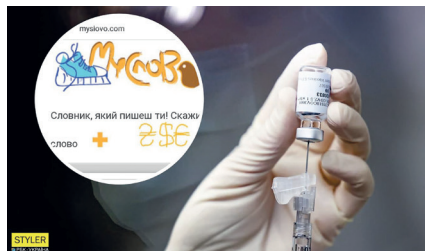
Цікавим є той факт, що питомо українське слово «щеплення» переважало у вжитку «вакцинація» аж до початку кампанії масової вакцинації від коронавірусу. Натомість в українській мові відсутній усталений відповідник запозиченому «вакцина».

Серед інших важливих похідних або пов'язаних із вакциною/вакцинацією слів 2021 року «Мислово» називає такі: * антивакцинатор (скорочено антиваксер або антивакс) – противник вакцинації;

* ревакцинація – повторна вакцинація для підтримки рівня імунного захисту;

* бустерна доза (скорочено бустер) – додаткова доза вакцини, якою проводиться ревакцинація;

* імунізація – процес набуття імунітету, зазвичай шляхом вакцинації;

* імунітет – здатність організму протистояти дії шкідливих зовнішніх факторів. Тут можна згадати філологічну інтервенцію митрополита Єпіфанія, який назвав «імунітет» словом 2021 року, провівши цікаві паралелі між поведінкою вірусу та нашого північно-східного сусіда.

Іншими словами, які окреслювали публічний дискурс 2021 року, були:

* ковідна тисяча або тисяча Зеленського – ініціатива президента Володимир Зеленського, спрямована на стимулювання вакцинації. Щоправда, доступна вона лише тим, хто знайомий із діджиталізацією та користується додатком «Дія»;

* Велике будівництво – ще одна ініціатива В. Зеленського, спрямована на розвиток інфраструктури;

* деолігархізація – боротьба з олігархами, яку розпочав ще президент Петро Порошенко, однак законодавчо оформив Володимир Зеленський;

* земля – у зв'язку з відкриттям ринку сільськогосподарських земель;

* вагнергейт – провалена спецоперація українських спецслужб, яка мала на меті затримати найманців російської приватної військової компанії Вагнера;

* війна – агресивна риторика та невмотивоване розміщення Росією значних військових сил біля кордонів України наприкінці року спричинили до широкої дискусії щодо можливості повномасштабного вторгнення РФ.